

عنوان مقاله:

شناسایی عوامل موثر روانشناختی بر رفتار اطلاع یابی کاربران اطلاعاتی: مطالعه مرور نظام مند

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات کتابداری و علم اطلاعات، دوره 13، شماره 3 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 0

نویسنده:

فرشاد پرهام نیا - استادیار گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

خلاصه مقاله:

هدف: یکی از عوامل مهمی که در رفتار اطلاع یابی افراد نقش اساسی ایفا می کند، عوامل روانشناختی است. هدف پژوهش حاضر شناسایی عوامل موثر روانشناختی بر رفتار اطلاع یابی کاربران اطلاعاتی با استفاده از مرور نظام مند می باشد. روش شناسی: روش پژوهش این مطالعه، با استفاده از روش مرور نظام مند انجام گردید. در این مطالعه با استفاده از چارچوب آرکسی و اومالی (۲۰۰۵) به عنوان راهنمای اصلی در نظر گرفته شد. این راهنما شامل مجموعه ای از دستورالعمل های ساختارمند و دقیق برای طراحی، اجرا و گزارش نتایج در مطالعات مرور نظام مند است. این مراحل شامل تعیین سوال؛ شناسایی مطالعات مرتبط؛ معیار انتخاب مطالعات؛ استخراج داده ها؛ خلاصه سازی و گزارش یافته ها است. پس از جستجو در پایگاه اطلاعاتی پژوهشگاه علمی جهاد دانشگاهی و پورتال جامع علوم انسانی تعداد ۴۸۴ مقاله بررسی شد که پس از حذف تکرار و اعمال معیارهای انتخاب مقاله در مجموعه ۲۵ مقاله جهت تحلیل انتخاب شدند. یافته ها: یافته های نشان داد از ۲۵ مقاله، ۲۰ مقاله به روش پیمایشی، ۳ مقاله تجربی و ۲ مقاله از نوع کتابخانه ای بودند. همچنین ۱۸ مقاله، جامعه آماری آن ها مربوط به دانشجویان به ویژه دانشجویان تحصیلات تکمیلی، ۲ مقاله مربوط به دانش آموزان دبیرستان ها، ۱ مقاله مربوط به کتابخانه های عمومی، ۱ مقاله مربوط به حوزه های علمیه و ۱ مقاله مربوط به به اعضای هیات علمی بودند. از طرف دیگر ۲ مقاله فاقد جامعه آماری بودند. همچنین یافته های پژوهش نشان داد مهمترین عوامل موثر روانشناختی بر رفتار اطلاع یابی شامل سه مولفه اصلی و ۱۶ متغیر بود که این مولفه ها و متغیرها شامل عوامل اجتماعی-تربیتی (مشاوره اطلاعاتی و خودکارآمدی)، عوامل شناختی (سبک های تفکر، تفکر انتقادی، خلاقیت، کنجکاوی و هنجارهای ذهنی، باورهای انگیزشی، سبک های شناختی، راهبردهای شناختی و فراشناختی، باورهای معرفت شناختی، یادگیری خودراهبر و خودتنظیمی) و عامل اختلالات روانی و شخصیت (اضطراب، هیجان و شخصیت) طبقه بندی شد. نتیجه گیری: عوامل روانشناختی نقش مهمی در رفتار اطلاع یابی کاربران اطلاعاتی در جوامع مختلف دارند و جامعه ایرانی هم از این قاعده مستثنی نیست. با این وجود در مقالات منتشر شده در حوزه رفتار اطلاع یابی بیشتر به حمل های اطلاعاتی پرداخته شده و کمتر به ویژگی های روانشناختی افراد که نشأت گرفته از روان و ذهن انسان بوده، توجه شده است. بنابراین ضروری است که برنامه ریزان بتوانند با تمرکز بر این عوامل در راستای ارتقاء و بهبود کیفیت اطلاع یابی گام های مهمی بردارند. همچنین این اثر این امکان را برای پژوهشگران فراهم می آورد تا با اطلاع از خلاءهای موجود در زمینه عوامل موثر روانشناختی بر رفتار اطلاع یابی را در پژوهش های آتی با آگاهی بیشتری مورد مطالعه قرار دهند.

کلمات کلیدی:

عوامل شناختی، عوامل اجتماعی-تربیتی، عوامل اختلالات روانی و شخصیت، رفتار اطلاع یابی، مرور نظام مند

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1632275>

